

ЗАТВЕРДЖЕНО
Методичною радою
університету
від 26.02.2020
(протокол №5)

Силабус
навчальної дисципліни
**НАУКОВО ДОКАЗОВА ПРАКТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У
ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ**
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії»

Спеціальність : 227 Фізична терапія, ерготерапія

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Рівень вищої освіти перший

Викладач (і)	Хатунцева Світлана Миколаївна
Посилання на сайт	https://edu.bdpu.org/course/view.php?id=1401
Контактний тел.	095 461 33 15
Е-mail викладача:	katunceva1974@gmail.com
Графік консультацій	Вівторок 13.00 -14.20 год. Субота 13.00 -14.20 год.

Викладач (і)	Солдатенко Світлана Сергіївна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovyua/
Контактний тел.	0663908818
Е-mail викладача:	medsvetsold@gmail.com
Графік консультацій	Субота 14.20 год.

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	24	24	72	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: Науково доказова практична діяльність, фізична терапія, ерготерапія, методи дослідження, технології, умови, методологічні принципи, академічна доброчесність.

Мета та предмет курсу: розкрити основні положення методології наукового дослідження, теоретичні засади експериментально-дослідницької діяльності в галузі, підготувати до виконання самостійного наукового дослідження.

Предметом навчальної дисципліни є сучасні технології наукових досліджень у сукупності їх методологічних засад та системи методів.

Компетентості та програмні результати:

Програмні компетентності (за стандартом МОН):

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами та документувати отримані результати

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню / догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя. СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Програмні результати навчання (ПР) (за стандартом МОН):

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади наукового дослідження

Тема 1. Методологічні засади наукового дослідження. Поняття про методологію науки. Методологія – вчення про методи, принципи і способи наукового пізнання. Будова, функції і рівні методології. Філософський рівень методології наукового пізнання, діалектика. Загальнонауковий рівень методології наукового пізнання: системний, синергетичний підходи. Конкретнонауковий рівень методології дослідження: особистісно орієнтований, культурологічний, діяльнісний, традиційний, технологічний, формаційний та інші підходи. Методологічні принципи дослідження: принцип детермінізму; єдність зовнішніх дій і внутрішніх умов розвитку, активності особистості; єдність психіки і діяльності тощо.

Змістовий модуль 2. Понятійний апарат наукового дослідження.

Тема 2. Понятійний апарат наукового дослідження. Протиріччя між запитами практики і обмеженими можливостями теорії. Шляхи визначення проблеми: аналіз історії розвитку проблеми, історіографія проблеми, глибоке вивчення сучасного стану сфери фізичної терапії, ерготерапії, аналіз

широкої бази наукових джерел, встановлення меж вірогідного матеріалу. Вимоги до формулювання теми дослідження (загальні і конкретно-наукові, стилеві). Актуальність як критерій важливості теми для збагачення наукового знання, розв'язання сучасних проблем практики. Обґрунтування актуальності дослідження. Визначення і суть об'єкта і предмета дослідження як теоретичного ядра дослідження, їх співвідносність. Поняття про мету і завдання дослідження. Формулювання завдань дослідження як конкретизація мети і визначення логіки його здійснення. Гіпотеза наукового дослідження. Типи гіпотез. Алгоритм формулювання. Вимоги до гіпотези у науковому дослідженні. Завдання наукового дослідження. Наукова новизна. Практичне значення.

Змістовий модуль 3. Практика розробки та реалізації технологій наукового дослідження

Тема 3. Методи наукового дослідження. Метод наукового пізнання: сутність, зміст, основні характеристики. Класифікація методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові підходи і методи, конкретнонаукові, дисциплінарні і методи міждисциплінарного дослідження. Класифікація методів досліджень: емпіричні, теоретичні, методи математичної статистики, обробки та інтерпретації результатів наукової роботи. Дослідницькі можливості різних методів.

Загальнонаукові логічні методи і прийоми пізнання (аналіз, синтез, абстрагування, ідеалізація, узагальнення, індукція, дедукція, аналогія, моделювання тощо).

Взаємозв'язок предмету і методу дослідження. Загальна характеристика емпіричних методів дослідження.

Метод вивчення наукової і методичної літератури. Етапи і прийоми роботи з книгою. Бібліографічний пошук. Методика обробки отриманої інформації і види її представлення (виписування, цитати, таблиці, діаграми, графіки). Характеристика понять: картотека, каталог, бібліографія.

Спостереження як метод збору інформації. Сутність дослідницького спостереження. Види спостережень: цілеспрямоване і випадкове; суцільне і вибіркоче; безпосереднє і опосередковане; тривале і короткочасне; відкрите і приховане; констатуюче і оцінююче; суцільне і вибіркоче; неконтрольоване і контрольоване; каузальне та експериментальне; польове і лабораторне. Організація спостереження, техніка фіксації спостережуваного явища. Переваги і недоліки методу спостереження. Розробка програми спостереження.

Бесіда як метод дослідження. Дослідницька функція бесіди. Види бесід. Методика проведення і техніка фіксації результатів (у формі протоколів, щоденників; за допомогою технічних засобів тощо). Розробка змісту бесіди.

Методи опитування в структурі дослідження. Місце і функції методів опитування: анкетування, цитування, інтерв'ювання, соціометрії. Переваги і недоліки методів опитування. Особливості обробки результатів, отриманих у ході використання методів опитування.

Анкетне опитування. Види анкет: відкриті, закриті, змішані. Достоїнства і недоліки даного методу. Процедура підготовки анкети, вимоги до змісту питань.

Інтерв'ю. Особливості проведення. Розробка анкети та інструкції до її проведення.

Змістовий модуль 4. Метод експерименту в науковому дослідженні.

Тема 4. Метод експерименту в науковому дослідженні.

Експертне опитування: сутність, зміст, особливості проведення. Відбір експертів. Кількісна оцінка думки експертів — метод полярних балів. Переваги і недоліки.

Тестування. Види тестів. Вимоги, що пред'являються до тестування: надійність і валідність. Переваги і недоліки даного методу. Особливості організації і проведення тестування.

Соціометрія. Сутність методу, його переваги і недоліки. Особливості використання в дослідній роботі. Збір і обробка результатів, їх інтерпретація.

Метод вивчення продуктів дитячої діяльності. Особливості та використання методу в дослідженнях. Цілі вивчення дитячих робіт. Обробка та інтерпретація результатів дитячої творчості.

Метод вивчення документації. Контент-аналіз документів. Цілі використання методу, критерії аналізу та оцінок. Обробка результатів, їх інтерпретація.

Метод вивчення та узагальнення досвіду. Передовий, новаторський і модифікуючий досвід. Узагальнення результатів, їх аналіз і висновки.

Метод експерименту в науковому дослідженні. Загальна характеристика методу експерименту, його особливості в практиці наукового дослідження, сильні, слабкі сторони. Роль експерименту серед методів вивчення процесів і явищ. Види експериментів. Планування експерименту. Підготовка, організація і проведення експерименту. Збір, обробка і аналіз експериментальних даних.

Теоретичні методи наукового дослідження: аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання тощо.

Проблема вимірювання явищ. Статистична обробка даних у науковому дослідженні. Програма і процедури вимірювання. Способи графічного і табличного представлення результатів дослідження. Інтерпретація результатів математичної обробки експериментальних даних.

Змістовий модуль 5. Організація та проведення наукового дослідження.

Тема 5. Організація та проведення наукового дослідження. Методологічні вимоги до проведення наукового дослідження. Методологічні вимоги до результатів дослідження: об'єктивність, достовірність, надійність, довідність тощо.

Умови проведення педагогічного дослідження.

Задум, структура і логіка проведення наукового дослідження, варіативність його побудови. Комплексність дослідження. Зміст і характеристика основних етапів дослідження, їх взаємозв'язок і субординація.

Розробка технології проведення дослідження. Критерії оцінки отриманих даних, їх якісний і математичний аналіз. Основні способи обробки дослідних даних. Особливості обробки даних, отриманих різними методами. Наукові висновки. Формулювання практичних рекомендацій для оптимізації процесу. Використання результатів дослідження в практиці.

Змістовий модуль 6. Оформлення результатів наукового пошуку. Керівництво науковими роботами.

Тема 6. Оформлення результатів наукового пошуку. Керівництво науковими роботами. Оформлення результатів наукової праці. Основні вимоги до змісту, логіки і методики викладу дослідницького матеріалу. Вимоги до оформлення наукових статей, тез, магістерських робіт. Структура роботи, вимоги до змісту, правила оформлення, умови проведення.

Професійно-значущі особистісні якості дослідника. Професійна культура та майстерність дослідника: загальна культура та ерудиція, професійні знання, дослідницькі здібності та вміння, дослідницька спрямованість. Творчість і новаторство в роботі дослідника. Рефлексія дослідника в системі його наукової і практичної діяльності.

Змістовий модуль 7. Академічна доброчесність у науковій діяльності.

Тема 7. Академічна доброчесність у науковій діяльності. Змістове наповнення поняття «академічна доброчесність» у законі Про вищу освіту. Нормативно-правова база з дотримання академічної доброчесності в Україні та БДПУ. Поняття плагіату, його різновиди. Коректна робота з джерелами наукового дослідження. Шляхи запобігання науковому плагіату. Методи виявлення плагіату в наукових роботах. Антиплагіатні програми та їх застосування. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP)

Змістовий модуль 8. Основні поняття біостатистики.

Тема 8. Основні поняття біостатистики. Засвоєння методів біостатистики як основного елементу доказової медицини та застосування комплексного підходу до вирішення аналітичних завдань під час проведення наукових медичних досліджень, а також вміння інтерпретувати отримані результати. Що таке біостатистика і її важливість для людини. Історія формування біостатистики в науку. Методи біостатистики: а) ймовірність; б) генеральна сукупність і вибірка; в) статична значущість: нульова і альтернативна гіпотези. Ознаки між порівнювальними об'єктами. Розподіли, статистики та параметри. Параметричні й непараметричні статичні методи та критерії.

Змістовий модуль 9. Особливості доказової медицини.

Тема 9. Особливості доказової медицини. Систематизація знань про визначення поняття «доказова медицина». Історичний екскурс доказової медицини. Завдання доказової медицини. Рівні доказовості і ступені рекомендацій. Вміння та навички аналізувати та систематизувати відомості щодо доказової медицини.

Змістовий модуль 10. Наукова публікація як механізм реалізації наукового дослідження.

Тема 10. Наукова публікація як механізм реалізації наукового дослідження.

Складання плану публікації. Особливості сучасного оформлення джерел літератури. 3. Ознайомлення з вимогами до статей, фахових видань.

Змістовий модуль 11. Принципи доказової медицини як сучасної методології в галузі охорони здоров'я.

Тема 11. Принципи доказової медицини як сучасної методології в галузі охорони здоров'я.

Принципи доказової медицини, як: Принцип використання науковомедичної інформації лише найвищого рівня доказовості. Принцип постійного знайомства всіх учасників медичної галузі з досягненнями науки і практики. Принцип оптимальної діагностичної доцільності. Принцип раціональної фармакотерапії. Принцип науково обґрунтованого прогнозу захворювання. Принцип постійного підвищення безпеки медичних втручань. Принцип стандартизації медичних втручань. Принцип мінімізації економічних затрат. Принцип колективної відповідальності за високу ефективність діагностичних і лікувальних технологій. Принцип постійної оптимізації діяльності національних систем охорони здоров'я. Визначити сферу впровадження принципів доказової медицини. Практичні вміння та навички аналізувати та систематизувати відомості щодо принципів доказової медицини.

Змістовий модуль 12. Етапи роботи в доказовій медицині.

Тема 12. Етапи роботи в доказовій медицині. Етапи роботи в доказовій медицині. Мета-аналіз у клінічній практиці. Пошук інформації про Кокранівські бази даних, принципи Кокранівського Співробітництва та стислого довідника з доказової медицини.

Методи навчання:

Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична) тощо.

Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження тощо.

Практичні: вправи, практичні роботи тощо.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Своєчасне виконання практичних завдань та самостійної роботи є обов'язковим. Відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) відбуваються на консультаціях згідно графіку.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності згідно Положення про академічну доброчесність у БДПУ. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають лекції і практичні заняття курсу. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: інтернет-ресурси, мультимедійний проектор, лекційна аудиторія, таблиці, доступ до wi-fi

Система оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	Відмінно	зараховано	A (відмінно)
78-89	Добре		B (добре)
65-77			C (добре)
58-64			Задовільно
50-57	E (задовільно)		
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основна:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є.Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд "Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики"; за заг.ред.Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.
3. Боснюк В. Ф. Математичні методи в психології: курс лекцій. Мультимедійне навчальне видання – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 141 с.
4. Данілов В.Я. Статистична обробка даних: навчальний посібник /КНУ ім. Тараса Шевченка, Київ.: 2019. – 156 с.
5. Денисюк В. І. Доказова внутрішня медицина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / В. І. Денисюк, О. В. Денисюк. Вінниця : Державна картографічна фабрика, 2011. 926 с.
6. Дубасенюк О. А. Методологія та методи науково-педагогічного дослідження: навч.-метод. посіб. Житомир: Полісся, 2016. 256 с.
7. Грицай Н. Б. Методична підготовка майбутніх учителів біології в університетах Польщі та України: компаративний аналіз. *Development and modernization of social sciences: experience of Poland and prospects of Ukraine: collective monograph. Vol. 1. Lublin : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2017. P. 116–133.*
8. Грицай Н.Б. Інноваційні технології у методичній підготовці майбутніх учителів біології. *Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та*

національному контекстах: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої та Г. Ю. Ніколаї. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. С. 285–305.

9. Грицай Н. Б. Європейський досвід методичної підготовки майбутніх учителів біології. *Development trends in pedagogical and psychological sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph*. 1st. ed. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2018. P. 306–326. DOI: [10.30525/978-9934-571-27-5_15](https://doi.org/10.30525/978-9934-571-27-5_15)

10. Hrytsai N. B. The System of Methodical Training of Future Teachers of Biology. *Theoretical and practical aspects of development of modern sciences: the experience of countries of Eastern Europe and prospects of Ukraine: monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2018. Vol. 2. P. 1–19. DOI: http://dx.doi.org/10.30525/978-9934-571-27-5_15

11. Грицай Н. Б. Інноваційні технології навчання біології: навчальний посібник. Львів: Новий світ – 2000, 2019. 176 с.

12. Hrytsai N. B. Peculiarities of professional training of future biology teachers in Slovenia and Romania. *Modern researches in psychology and pedagogy: Collective monograph / Baia Mare, Romania*. Riga: Izdevnieciba “Baltija Publishing”, 2020. P. 128–144. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-36-5/7>

13. Козловський Ю. М. Методика науково-педагогічного дослідження: навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 192 с.

14. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.

15. Козирева О.В. Статистика: навчальний посібник / О.В. Козирева, В.О. Федорова. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 187 с. ISBN 978-617-7879-91-5.

16.

17. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

18. Моклячук М.П. Лекції з теорії ймовірностей Л та математичної статистики/ КНУ ім. Тараса Шевченка, Київ.: 2021. – 177 с.

19. Москаленко В. Ф., Булах І. Є., Пузанова О. Г. Методологія доказової медицини: підручник. Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2014. 200 с.

20. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка, 2016. 260 с.

21. Науково-педагогічне дослідження: навчальний посібник для магістрантів / Укладачі : Н.Н. Чайченко, О.М. Семенов, Л.М.Артюшкіна, О.М.Рудь. Суми: СОІППО, 2016. 190 с.

22. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко. Тернопіль, ТДМУ, 2019. 372 с.

23. Посібник з біостатистики. Аналіз результатів медичних досліджень у пакеті EZR (R–statistics) / В. Г. Гур'янов, Ю. Є. Лях, В. Д. Парій, О. В. Короткий, О. В. Чалий, К. О. Чалий, Я. В. Цехмістер : Навчальний посібник. – К. : Вістка, 2018. – 208 с. ISBN 978-617-7157-67-9

24. Рарок О. В. Статистика. Конспект лекцій : навчальний посібник / Укл. Рарок О. В. – Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин І. Я., 2017. – 202 с. ISBN 978-617-7052-71-4.

25. Швесткова О., Свєцена К. Фізична терапія: підручник. Київ: Чеський центр у Києві, 2019. 280 с.

Допоміжна:

1. Авраменко В. І. Теорія ймовірностей і математична статистика : навч. посібник / В. І. Авраменко, І. К. Карімов. — 2-ге вид., перероб. і доп. — Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2013. — 245 с. ISBN 978-966-175-089-9

2. Ануфрієва О. Л. Оцінка якості психолого-педагогічного наукового дослідження. URL : <http://www.cippe.edu.ua/forum/index.php> (дата звернення: 19.08.2021).

3. Біостатистика / за заг. ред. чл.-кор. АМН України, проф. В.Ф. Москаленка. – К. : Книга плюс, 2009. – С. 12-31

4. Гончаренко С. У. Вимірювання в педагогіці. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 345–367.

5. Глазкова І.Я. Методологічні орієнтири дослідження проблеми формування у майбутнього вчителя компетентності запобігання і подолання бар'єрів. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського: [зб. наук. праць]*. Одеса: ПНПУ, 2012. Вип. 9-10. С. 258–265.
6. Глазкова І.Я. Конкретно-науковий рівень методологічних підходів до розкриття проблеми компетентності запобігання і подолання бар'єрів у майбутнього вчителя. *Проблеми сучасної педагогічної освіти: [зб. наук. праць Кримського гуманіт. ун-ту]*. Ялта : КГУ, 2012. Вип. 37.С. 195–203.
7. Glazkova, I., Khatuntseva S., Yaroshchuk L. Professional Pedagogical Culture: Historical Culturological Aspect. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 2020. 12 (3), 144-162. URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/2714/2538> (last accessed: 19.08.2021).
8. Лузан П. Г., Сопівник І.В., Виговська С.В. Основи науково-педагогічних досліджень: навч. посібник. 3-є вид. доп. Київ: НАКККиМ, 2011. 314 с.
9. Методика науково-педагогічного дослідження. URL: http://firstedu.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2011-01-06-11-21-16&catid=20:2011-01-03-11-20-33&Itemid=13 (дата звернення: 19.08.2021).
10. Методологічні засади педагогічного дослідження: монографія / авт. кол.: Є.М. Хриков, О.В. Адаменко, В.С. Курило та ін. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 248 с.
11. Гончаренко С. У., Сухомлинська О. В. Методологія та технологія педагогічних досліджень. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи : навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків : Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 321–379.
12. Наукові підходи до педагогічних досліджень: колективна монографія / за заг. ред. докт. пед. наук, проф., чл.-кор. НАПН України В.І. Лозової. Харків: Вид-во Віровець А. П. Апостроф, 2012. 348 с.
13. Науменко О. М. Методика організації наукових досліджень в умовах запровадження комп'ютерно орієнтованих засобів навчання: [методичні рекомендації]. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. №6 (20). URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em20/content/10nomsof.htm> (дата звернення: 19.08.2021).
14. Педагогічний експеримент: навч. посіб. для студ. пед. вузів / Євдокимов В.І., Агапова Т.П., Гавриш І.В., Олійник Т.О. Харків: ОВС, 2001. 148 с.
15. Гончаренко С. У. Педагогічний експеримент. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 336–345.
16. Гончаренко С. У. Понятійний апарат педагогічного дослідження. *Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посіб.* / укладачі: В. І. Лозова, А. В. Троцько, О. М. Іонова, С. Т. Золотухіна; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: Віровець А. П.; Апостроф, 2011. С. 332–336.
17. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: навч. посіб. / Пілюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. К.: Лібра, 2004. 344 с.
18. Расторгуєва І.С., Єфімова А.І, Хатунцева С.М., Кара С.І. Сучасні реабілітаційні технології у сфері здоров'я. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки, 2022, Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 381-388.*
19. Сиволап В. Д., Кисельов С. М., Лашкул Д. А. Основні принципи доказової медицини : навчальний посібник для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина» навчальна дисципліна «Сучасна кардіологія». Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. 208 с.
20. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій: посіб. К.: Академвидав, 2004. 208 с. Щука Г. П. Методологічні основи порівняльно-педагогічних досліджень. *Науковий вісник Донбасу : Електронне наукове видання*. 2012. №2 (18). URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN18/12sgpopd.pdf> (дата звернення: 19.08.2021).
22. Хатунцева С.М. Основи анатомії та фізіології нервової системи. Бердянськ: БДПУ, 2021.

23. Хатунцева С.М. Формування культури інформаційної діяльності майбутніх учителів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2020. Вип. 68. Т. 2. С.220–224.
24. Хатунцева С.М. Технологія формування готовності майбутніх учителів до здоров'язбережувальної діяльності у процесі професійної підготовки. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжсуб'єктивний збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Вип. 27. Т. 6. Видавничий дім "Гельветика", 2020. С. 155–159.
25. Хатунцева С.М. Проблема реалізації педагогічних завдань вчителя біології та основ здоров'я. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2019. Вип. 66. Т. 2. С.160–165.
26. Хатунцева С.М. Методологічні підходи до розкриття проблеми формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки. *Педагогіка та психологія*. Харків, 2017. Вип. 58. С. 167–179.
27. Хатунцева С.М., Глазкова І.Я., Ляхова І.М., Хатунцева С.М. Забезпечення безбар'єрного доступу до здоров'язбережувального освітнього середовища. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 1. 2023.436 с. С. 410-418.
28. Хатунцева С.М., Хоменко О.М. Вивчення функціональної системи рухів на засадах індивідуалізації професійної підготовки фахівців. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 1. Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 398–405.
29. Glazkova, I., Khatuntseva, S., Vaseiko, Y., Shymanovych, I., & Yaroshchuk, L. Future teachers' training to application of cognitive barrier s in professional activities during the Covid-19 pandemic *Amazonia Investiga*, 1 (50), (2022), 66–78. <https://doi.org/10.34069/AI/2022.50.02.7>
30. Glazkova, I., Khatuntseva, S., Yaroshchuk L. Professional Pedagogical Culture: Historical Culturological Aspect. *Revista Române ascăpentru Educație Multidimensională*, 12 (3), (2020), 144–162. URL: <https://publons.com/publon/36911847/> .
31. Khatuntseva, S., Kabus, N., Portyan, M., Zhernovnykova, O., Kara, S., & Knysh, S. The Method of Forming the Health-Saving Competence of Pedagogical Universities' Students. *Revista Romane ascăpentru Educatie Multidimensională*, 12 (1), (2020), 185–197. (Web of Science) (<https://publons.com/publon/32455010/>)
32. Khatuntseva S., Glazkova I., Khatuntseva O. Issue of barriers of self-knowledge in the process of formation of future specialists' readiness for self-improvement. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2022. С. 455–463.
33. Nalyvaiko O., Prokopenko A., Kabus H., Khatuntseva S., Zhukova O., & Nalyvaiko H. Project-digital activity as a means of forming digital competence of humanities specialties' students. *Information Technologies and Learning, Tools*, 87(1), (2022), 218–235. <https://doi.org/10.33407/itlt.v87i1.4748>

12. Інформаційні ресурси

1. Сайт PsyList.net. Психологічні, психолого-педагогічні тести, стимульний матеріал, методики, хрестоматія та статті з психолого-педагогічної тематики, словник, бібліотека. URL: <https://psylist.net/>
2. APA Ethical Code. Етичний кодекс Американської психологічної асоціації, що вступив в дію в 2003 р. URL: <http://www.apa.org/ethics/code2002.html>.
3. AmoebaWeb. Research Methods. Сторінка, присвячена методам психологічних досліджень. Містить ресурси з статистичних методів обробки результатів досліджень, питань визначення валідності та надійності, різних типів методів. URL: http://www.vanguard.edu/faculty/ddegelman/amoebaweb/index.aspx?doc_id=853.
4. Research Methods and Statistics Links by Subtopic. Сторінка містить посилання на ресурси з методології соціально-психологічних досліджень, етики досліджень, статистичних методів, програмного забезпечення для обробки даних на комп'ютері користувача та дистанційно та інших. URL: <http://www.socialpsychology.org/methods.htm>.

5. Testing and Assessment. Сторінка сайту PsychWeb, присвячена тестуванню та оцінюванню. URL: <http://www.psywww.com/resource/bytopic/testing.html>.

6. Experiments in Psychology. Сторінка, присвячена психологічним експериментам. Містить програмне забезпечення вільного доступу, за допомогою якого можна відтворити низку класичних експериментів, а також корисні посилання. URL: <http://www.du.edu/psychology/methods/experiments.htm>.

7. Visualizing Statistical Concepts. Сторінка містить програмне забезпечення для візуалізації основних статистичних понять. URL: <http://www.du.edu/psychology/methods/concepts/index.htm>.

8. Psychology Experiments on the Internet. Сайт містить програмне забезпечення, що надає можливість бажаючим взяти участь в Інтернет-експерименті або провести власний експеримент у Мережі. URL: <http://psychexps.olemiss.edu/>.

9. International Journal of Internet Science. Міжнародний електронний журнал з наукових досліджень в Інтернет. URL: <http://www.ijis.net/>.

10. InterStat: Statistics on the Internet. Електронний журнал, присвячений статистичним дослідженням в Інтернет. URL: <http://interstat.statjournals.net/>.

11. Сайт кандидата педагогічних наук, доцента Лаппо Віолетти Валеріївни, викладача кафедри педагогіки і психології Коломийського інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Сторінка присвячена основам науково-педагогічних досліджень. URL: http://lappovv.ucoz.ua/index/osnovi_naukovo_pedagogichnikh_doslidzhen/0-19.

Ресурс, який можна використати для неформальної освіти здобувачів вищої освіти: Академічна доброчесність: онлайн-курс. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>.

Результатом виконаного завдання є сертифікат про проходження онлайн курсу «Академічна доброчесність» на платформі відкритих безкоштовних курсів EdEra за посиланням <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>.